

Pohjois-Savon matkailun alueorganisaatio**Markkinointijohtaja Kirsi Soininen**
Markkinointi ja viestintä

Matkailuyritysten toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi viime vuosina. Kansainvälinen matkailu Suomeen on kasvanut ja sen odotetaan edelleen kasvavan. Digitalisaatio ja kestävän matkailun vaateet luovat uusia näkökulmaa matkailun kehittämiseen. Digitaaliset varauskanavat ja kansainvälisen asiakkaan tavoittaminen eroaa merkittävästi kotimaisille asiakkaille tehtävästä matkailumarkkinoinnista. Tämä tuo omat haasteensa matkailun organisaatioiden toimintatapoihin.

Matkailuyritykset ovat Suomessa keskimäärin hyvin pieniä. Erilaisia verkostoja ja organisaatioita on syntynyt tukemaan näiden toimintaa. Suomessa toimii yli 70 alueellista matkailuorganisaatioita. Kansainvälisellä tasolla matkailun alueorganisaatioiden järkevä ja suunnitelmallinen johtaminen on viime vuosina noussut voimakkaasti yhdeksi keskeisistä matkailualan kehittämisen painopisteistä.

Johtamisen ja kehittämisen keskiössä on kilpailukyvyn ja kansainvälisen matkailun kyvykkyyksien kasvattaminen. Suuntana on matkailun alueorganisaatioiden roolin laajentaminen yhteistyötä koordinoivaksi toimijaksi, joka toteuttaa ja hallitsee matkailun strategisen kehittämisen kokonaiskuvaa alueella. (Business Finland: Selvitys Suomen matkailuorganisaatioiden toimintamalleista 19.9.2019)

Globaalisti matkailu on maailman 3. vahvin toimiala - se on ollut nopeimmin ja vahvimmin kasvava toimiala ennen pandemiaa. Taustalla on mm. keskiluokan vaurastuminen väkirikkaissa maissa. Suomessa matkailu muodostaa 2. suurimman palvelutoimialan ja on vientialana yhtä suuri kuin Suomen korkean teknologian viennin arvo. Matkailun kokonaiskysyntä 2019 oli 16,3 mrd €. Pandemian takia toimiala on kärsinyt suuresti ja pudotus 2020 vuodesta 2019 oli 40 %.

Pohjois-Savossa matkailukysyntä on laskenut -14 %. Suhteellisesti kysynnän lasku on täällä pienempää, koska pandemiaa edeltävässä ajassakin matkailutulosta vain alle 10 % on tullut kansainvälisestä matkailusta. Tämä tarkoittaa sitä, että matkailumme on lähes täysin kotimaisen kysynnän varassa. Tämä myös tarkoittaa sitä, että alueellamme on valtava potentiaali kansainvälisen matkailun näkökulmasta (kohdemaat Eurooppa - etenkin saksankieliset maat). Pohjois-Savon matkailutulosta lähes 80 % tulee Kuopio-Tahko alueelta.

Suomessa matkailulla on neljä suuraluetta, josta Lappi ja Helsinki on suosituimmat ja tunnetuimmat. VisitFinland on nostanut tulevaisuuden potentiaalisimmaksi suuraluekohteiksi Järvi-Suomen / Lakeland-alueen ja Rannikon&saariston alueet.

Suuralueilla on järjestäydytty kansainvälisen matkailun vaatimaan alueorganisaatorakenteeseen nk. DXO-malliin. Alueellisen organisaation rooli johtaa matkailun kokonaiskehittämistä alueella, toimii matkailuyrittäjien ja julkisten matkailutoimijoiden yhteistyöfoorumina ja tiedonvälittäjänä, toteuttaa ja seuraa matkailustrategiaa sekä toimii vastinparina VisitFinlandin suuntaan. Visit Finland näkee alueemme erittäin potentiaalisena kansainvälisen matkailun suhteen. Uniikkia alueellamme on tuhannet järvet, saumat, paikallinen tapa elää ja kansallismaisemat - täällä toteutuu Järvi-Suomen syvin olemus.

Pohjois-Savon Lakeland 2-hanke on työstänyt maakunnallista matkailun alueorganisaatiota, kehittämis- ja johtamismallia jo vuodesta 2019. Työstöä on tehty laajasti osallistavissa työpajoissa tutustuen eri puolella Suomea oleviin alueorganisaatiomalleihin. Näiden keskustelujen lopputuloksena päätettiin perustaa vielä erillinen valmisteluryhmä, jossa on Kauppa-kamarin, kuntien ja keskeisten matkailuyritysten yhteenliittymien edustajisto työtä edistämään. Tarkoituksena on luoda olemassa olevien matkailun rakenteiden kanssa toisiaan tukeva ekosysteemi - ei päällekkäistä tekemistä. Täten keskustelussa koko ajan ovat tiiviisti olleet kumppanuusrakenteet: Kuopio-Tahko markkinointi oy ja Tahkon kehitys oy:n toimijat.

Selvitystyön löydöksiä on esitelty mm. kunnanjohtajafoorumeilla loppuvuoden 2021 aikana. Selvitystyötä on tehnyt ja jatkaa Jaakko Löppönen. Selvitystyössä tuli ilmi, että paljon hyvää maakunnassa tehdään, mutta hyvin hajallaan toisistaan. Selvitystyön johtopäätöksenä päätettiin, että edetään vuoden 2022 kevään aikana matkailun yhteistyösopimuksen valmisteluun osana Lakeland 2-hankkeen jatkoaikaa. Lopullisena tavoitteena on matkailun maakunnallinen johtamismalli ja alueorganisaatio kehittämisen ja kansainvälistymisen tueksi.

Jotta malli olisi aidosti maakunnallinen, se on hahmotettu omaksi organisaatiokseen Pohjois-Savon matkailu Oy:ksi.

Pohjois-Savon Matkailu Oy:n päätehtävät sopimuksen mukaisesti olisivat seuraavat:

- 1 Toimialayhteistyö
 - toimialayhteistyön koordinointi, edustaminen ja johtaminen
 - matkailuverkoston digitaalinen työtila työskentelyalustana
- 2 Kansainvälinen kysyntä
 - kansainvälinen vientiohjelma ja kumppanuudet (matkanjärjestäjäsuhteet, VisitFinland-yhteys)
 - kansainvälinen markkinointi Lakeland-alueena (kv-tuotekatalogit)
- 3 Digitaalinen markkinointi ja myynti
 - Lakeland.fi -alustakehitys kv-markkinointiin ja myyntiin (tuotekatalogi)
 - alueen reitistöjen (luontomatkailu) ja reitistötiedon maakunnallinen saatavuus
- 4 Tiedolla johtaminen
 - Laatu- ja asiakaskokemus
 - Toimialan jaettu dataympäristö ja tietopalvelu
- 5 Kestävä ja vastuullinen matkakohde

- älykkäät ja resurssiviisaat toimintamallit
- sertifioidun tilan saavuttaminen matkakohteena.

Toimintaansa yhtiö rahoittaisi kahdella tavalla:

- 200.000 euron pääoma ja vuotuiset maksut perustoimintaan (75 % kunnat, 25 % yritykset)
- Tulo- ja hankerahoitus, josta kuntarahaa pystytään käyttämään suoraan strategisten hankkeiden kuntarahoitussuutena. Tätä kautta yhtiö varmistaa riittävät resurssit kehittämiseen (henkilöstöresurssit ja kehittämisresurssit) Hankerahan kanavointi strategisesti merkittäviin matkailun kehittämishankkeisiin.

Tämän lisäksi luonnollisesti tulevat vielä yritysten omat kehittämishankkeet ja investoinnit, joille nämä rakenteet ovat välttämättömiä kv-matkailun mahdollistajia.

Vaikutusten arviointi -

Liitteet 1 5272/2022 DXO-sopimus 9.6.2022.pdf

Valmistelija
Kirsi Soininen puh. +358 17 18 2020
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Jaakko Löppönen esittelee asiaa kokouksessa.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus keskustelee asiasta ja merkitsee valmistelutilanteen tiedoksi.

Päätös

Jaakko Löppönen (Löppönen Coaching) oli kokouksessa kuultavana asiakohdassa. Hän poistui kokouksesta kuulemisen jälkeen.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

